

ΛΥΚΕΙΟ ΑΓΙΑΣ ΦΥΛΑΞΕΩΣ	
ΕΠΩΝΥΜΟ:	
ΟΝΟΜΑ:	
ΤΑΞΗ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑ:	
ΟΝΟΜΑ ΚΑΘΗΓΗΤΗ:	

Βαθμός:	
Ολογράφως	
Υπογραφή:	

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΜΑΪΟΥ – ΙΟΥΝΙΟΥ 2019

Β΄ ΤΑΞΗ

Μάθημα: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΟΙΝΟΥ ΚΟΡΜΟΥ

Ημερομηνία:

Ώρα:

Ημέρα:

Διάρκεια:

ΟΔΗΓΙΕΣ:

1. Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται συνολικά από οχτώ (8) σελίδες.
2. Τα στοιχεία των μαθητών να γραφτούν μόνο στην πρώτη σελίδα, στον ειδικό χώρο.
3. Κατοχή κινητού τηλεφώνου ισοδυναμεί με δολίευση.
4. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υλικού.
5. Δεν επιτρέπεται να γράφετε με μολύβι παρά μόνο με μπλε πένα.
6. Δεν επιτρέπεται να δανείζεστε οτιδήποτε από συμμαθητές σας.

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 70)

Αδίδακτο κείμενο

Μια εκπαιδευτική προτεραιότητα, η οποία φαίνεται να αποτελεί κομβικό στοιχείο για το μέλλον των σύγχρονων δημοκρατιών, είναι η ανοχή στην ετερότητα κάθε είδους! Πρόκειται για μια αρχή η οποία θεωρείται βασική υποχρέωση των εκπαιδευτικών συστημάτων των αναπτυσσόμενων και αναπτυσσόμενων δημοκρατικών χωρών, ώστε να την **καλλιεργήσουν** στους νέους ως στάση ζωής.

Η ανοχή στη διαφορά σχετίζεται άμεσα με την ελευθερία σκέψης, αποτελεί δε, ένα από τα βασικότερα ανθρώπινα δικαιώματα της τρίτης γενιάς και δικαιολογημένα θεωρείται βασική προϋπόθεση για την αυτοολοκλήρωση του ατόμου. Το ζήτημα είναι

το γιατί πρέπει και το πώς μπορεί να γίνει πράξη μια τέτοια ανθρωπιστική στάση ζωής.

Η ιστορία και η τρέχουσα πραγματικότητα μάς διδάσκουν και μάς **επιβάλλουν** ως ευθύνη και υποχρέωση το σεβασμό στο διαφορετικό ως ένα μέτρο **ίσης** πολλών παθολογιών που ταλανίζουν και τις σύγχρονες κοινωνίες: τον ρατσισμό, την ξενοφοβία, την τρομοκρατία, τη βία σε όλες τις πτυχές της, τις ποικίλες διακρίσεις, την προκλητική παραβίαση πολλών βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, φαινόμενα που έχουν τη ρίζα τους και στη δυσκολία **αποδοχής** του διαφορετικού. Σήμερα, όμως, η έννοια της ελευθερίας δε νοείται χωρίς μια βασική της παράμετρο, την ανεξαρτησία της σκέψης και τη συνακόλουθη δυνατότητα αυτοπροσδιορισμού του κάθε ατόμου, επιλογές που **διασφαλίζει** μόνο η ανοχή στη διαφορετικότητα!

Το ζητούμενο, λοιπόν, είναι πώς **θα δομηθεί**, θα υιοθετηθεί και κυρίως θα υπηρετηθεί με συνέπεια μια τέτοια εκπαίδευση. Αυτό είναι μια πρόκληση για τον σύγχρονο σκεπτόμενο κόσμο των δημοκρατικών κοινωνιών.

Αρχικά, πρέπει να καταρριφθεί ο μύθος της ομοιογένειας, ο οποίος ακόμη καλά κρατεί. Η απόλυτη άποψη της ύπαρξης εθνικής ομοιογένειας και η άκριτη βεβαιότητα για μια κυρίαρχη εθνική κουλτούρα κάθε έθνους, αν δεν αναθεωρηθούν ριζικά, δε θα επιτρέψουν - ειδικά στον σημερινό αλλοτριωμένο άνθρωπο - να σέβεται ουσιαστικά τον συνάνθρωπό του. Ήδη, στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες και μάλιστα σε κάποιες από αυτές με πλούσια δημοκρατική παράδοση, ο μύθος της **ομοιογένειας** τροφοδοτεί την ξενοφοβία και το ρατσισμό εις βάρος των μεταναστών.

Μία δεύτερη αλλαγή, που θα συμβάλλει στη διευκόλυνση της ανοχής στο διαφορετικό, είναι ο επαρκής βαθμός εκδημοκρατισμού των κοινωνιών. Αυτό σημαίνει τη δημιουργία αφενός ενός πλαισίου ασφαλούς διαβίωσης των πολιτών τους και αφετέρου ενός ισχυρού κράτους δικαίου και πρόνοιας. Οι σημερινές δημοκρατίες δε φαίνονται ικανές να προστατεύσουν την εργασία, την υγεία, την ασφάλεια και άλλα σημαντικά αγαθά των πολιτών τους, οπότε κάθε απειλή προερχόμενη από αντίπαλες κοινωνικές ομάδες τροφοδοτεί το μίσος προς το διαφορετικό.

Η τρίτη και αξιολογότερη προϋπόθεση για μια ουσιαστική ανατροπή της κατάστασης είναι η αγωγή, η οποία θα ξεκινά από τους ιστούς της οικογένειας θα συνεχίζεται στο σχολικό περιβάλλον, καθώς επίσης θα ενισχύεται από τους άλλους φορείς αγωγής. Δηλαδή, μια αγωγή κατά την οποία οι νέοι θα μεγαλώνουν σ' ένα περιβάλλον όπου η ουσιαστική ισότητα όλων θα θεωρείται αυτονόητη και θα ξεριζώνει από το μυαλό αλλά και από την ψυχή κάθε προκατάληψη για ανωτερότητα ή κατωτερότητα ατόμων ή ομάδων.

Το ζήτημα είναι ιδιαίτερα κρίσιμο και θα κρίνει στην ουσία το μέλλον του ανθρώπου! Θα ανταποκριθεί άραγε ο αποκαλούμενος αναπτυσσόμενος κόσμος τουλάχιστον σ' αυτή την πρόκληση; Ίδωμεν...

Ηλίας Π. Φερεντίνος. Διασκευή από το άρθρο που δημοσιεύτηκε στο τεύχος 81 του περιοδικού του Οικουμενικού Ελληνισμού (The Magazine of Ecumenical Hellenism)

I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ

(Μονάδες 22)

A1. Αφού μελετήσετε προσεκτικά το πιο πάνω κείμενο, να γράψετε περίληψη έκτασης 120 - 140 λέξεων. Το κείμενό σας πρόκειται να δημοσιευτεί στη στήλη «Μαθητικές Φωνές» της εφημερίδας του Σχολείου σας. (μον. 8)

A2. Να αναγνωρίσετε τον τρόπο και το αντίστοιχο μέσο πειθούς που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στην έκτη (6^η) παράγραφο «Μία δεύτερη αλλαγή... τροφοδοτεί το μίσος προς το διαφορετικό». Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας, με στοιχεία από την παράγραφο. (μον. 3)

A3. Να αναγνωρίσετε τον τρόπο ανάπτυξης της πέμπτης (5ης) παραγράφου «Αρχικά, πρέπει να καταρριφθεί ... και το ρατσισμό εις βάρος των μεταναστών». Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας, με στοιχεία από την παράγραφο. (μον.3)

A4. Να εντοπίσετε και να καταγράψετε τα δομικά στοιχεία της έβδομης (7^{ης}) παραγράφου «Η τρίτη και αξιολογότερη προϋπόθεση... κατωτερότητα ατόμων ή ομάδων.» (μον.3)

A4. Να γράψετε έναν τίτλο για το κείμενο ο οποίος να ανταποκρίνεται στο περιεχόμενό του. Ο τίτλος σας να είναι σύντομος και περιεκτικός. (μον.2)

A5. Να επεξηγήσετε με δικά σας λόγια την ακόλουθη φράση από το κείμενο:
«... μια αγωγή κατά την οποία οι νέοι θα μεγαλώνουν σ' ένα περιβάλλον όπου η ουσιαστική ισότητα όλων θα θεωρείται αυτονόητη και θα ξεριζώνει από το μυαλό αλλά και από την ψυχή κάθε προκατάληψη για ανωτερότητα ή κατωτερότητα ατόμων ή ομάδων...».
(Έκταση: 40-60 λέξεις) (μον.3)

II. ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΑ

(Μονάδες 8)

A7. Να αντικαταστήσετε τις υπογραμμισμένες λέξεις των δύο πιο κάτω προτάσεων με συνώνυμές τους, ώστε να μην αλλάξει η σημασία που έχουν στην πρόταση: (μον.2)

α. «επιλογές που **διασφαλίζει** μόνο η ανοχή »

β. «ως ένα μέτρο **ίσης** πολλών παθολογιών »

A8. Να αναλύσετε τις πιο κάτω λέξεις στα συνθετικά τους και με το δεύτερο (β) συνθετικό να σχηματίσετε μια νέα σύνθετη λέξη: (μον.3)

α. επιβάλλουν

β. αποδοχής

A9. Να δώσετε ένα παράγωγο ουσιαστικό και ένα παράγωγο επίθετο για καθένα από τα ακόλουθα ρήματα: θα δομηθεί, να καλλιεργήσουν. (μον.3)

Να τοποθετήσετε τις απαντήσεις σας σε πίνακα που θα σχηματίσετε στο φύλλο απαντήσεών σας, όπως είναι αυτός που παρατίθεται:

ΡΗΜΑ	ΠΑΡΑΓΩΓΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΠΑΡΑΓΩΓΟ ΕΠΙΘΕΤΟ
α. θα δομηθεί		
β. να καλλιεργήσουν		

III ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(Μονάδες 40)

«Η ιστορία και η τρέχουσα πραγματικότητα μάς διδάσκουν και μάς επιβάλλουν ως ευθύνη και υποχρέωση το σεβασμό στο διαφορετικό ως ένα μέτρο ίασης πολλών παθολογιών που ταλανίζουν και τις σύγχρονες κοινωνίες: τον ρατσισμό, την ξενοφοβία...».

ΘΕΜΑ: Το Σχολείο σου διοργανώνει Ημερίδα στην αίθουσα εκδηλώσεων με θέμα « Ανοχή στη διαφορετικότητα και ρατσισμός – Η σύγχρονη πρόκληση». Εκ μέρους του κεντρικού μαθητικού συμβουλίου καλείσαι να εκφωνήσεις μια ομιλία στην οποία να αναπτύξεις τα αίτια που προκαλούν τον ρατσισμό στις μέρες μας, καθώς επίσης να εισηγηθείς τρόπους αντιμετώπισης για την επίλυση του προβλήματος.

(Έκταση: 400-450 λέξεις)

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ - ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ

(μοναδες 30)

B1. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ: Στρατή Μυριβήλη η μυστική παπαρούνα (απόσπασμα)

Το πόδι απόψε το νιώθω πολύ καλύτερα.

Μου 'ρχεται να σηκωθώ σιγά σιγά, να προχωρέσω μέσα στο σιωπηλό χαράκωμα. Είναι πολύ παράξενο το χαράκωμα με τόσο φως. Φέγγει σαν μέρα και όμως δεν έχει φόβο. Το φεγγαρόφωτο από μακριά, σα δεν αντιλαμβάνει σε γυαλιστερό μέταλλο, δεν ξεσκεπάζει τίποτε. Μπορώ το λοιπόν να περπατώ λεύτερα κάτω από τον αχνό πέπλο του που προστατεύει σαν ασημί σκοτάδι.

Για μια στιγμή πάλι μου περνά η ιδέα πως ετούτη η μοναξιά είναι αληθινή. Πως τάχα σηκώθηκαν όλοι και φύγανε και μ' αφήσαν μονάχον, ολομόναχον εδώ πάνω. Τότες μια κρουάδα περνά, λεπίδι, την καρδιά μου. Θα προτιμούσα να ξέρω πως ζούνε γύρω μου κρυμμένοι άνθρωποι, κι ας ήτανε μόνο οχτροί. [...]

Ήταν ένα λουλούδι εκεί! Συλλογίσου. Ένα λουλούδι είχε φυτρώσει εκεί μέσα στους σαπρακιασμένους γεώσακους. Και μου φανερώθηκε έτσι ξαφνικά τούτη τη νύχτα που 'ναι γιομάτη θάματα. Απόμεινα να το βλέπω σχεδόν τρομαγμένος. Τ' άγγισα με

χτυποκάρδι, όπως αγγίζεις ένα βρέφος στο μάγουλο. Είναι μια παπαρούνα. Μια τόση δα μεγάλη, καλοθρεμμένη παπαρούνα, ανοιγμένη σαν μικρή βελουδένια φούχτα.

Αν μπορούσε να τη χαρεί κανένας μέσα στο φως του ήλιου, θα 'βλεπε πως ήταν άλικη, μ' ένα μαύρο σταυρό στην καρδιά, με μια τούφα μαβιές βλεφαρίδες στη μέση. Είναι καλοθρεμμένο λουλούδι, γεμάτο χαρά, χρώματα και γεροσύνη. Το τσουνί του είναι ντούρο και χνουδάτο. Έχει κι έναν κόμπο που δεν άνοιξε ακόμα. Κάθεται κλεισμένος σφιχτά μέσα στην πράσινη φασκιά του και περιμένει την ώρα του. Μα δεν θ' αργήσει ν' ανοίξει κι αυτός. Και θα 'ναι δυο λουλούδια τότες! Δυο λουλούδια μέσα στο περιβόλι του Θανάτου. Αιστάνουμαι συγκινημένος ξαφνικά ως τα κατάβαθα της ψυχής.

Ακουμπώ πάνω στο προπέτασμα σαν να κουράστηκα ξαφνικά πολύ.

[...] Από μέσα μου αναβρύζουν δάκρυα απολυτρωτικά. Στέκουμαι έτσι πολλήν ώρα, με το κεφάλι όλο χώματα, ακουμπισμένο στα σαπισμένα σακιά. Με δυο δάχτυλα λαφριά, προσεχτικά, αγγίζω την παπαρούνα. Ξαφνικά με γεμίζει μια έγνοια, μια ζωηρή ανησυχία πως κάτι μπορεί να πάθει τούτο το λουλούδι, που μ' αυτό μου αποκαλύφθηκε απόψε ο Θεός. Παίρνω τότες στη ράχη ένα γερό τσουβάλι (δαγκάνω τα χείλια από την ξαφνική σουβλιά του ποδιού), και τ' ακουμπώ με προφύλαξη μπροστά στο λουλούδι. Έτσι λέω θα 'ναι πάλι κρυμμένο για όλους τους άλλους. Χαμογελώ πονηρά. Κατόπι σηκώνουμαι ξανά στα νύχια κι απλώνω το μπράτσο έξω. Ναι. Το άγγισα λοιπόν πάλι! Τρεμουλιάζω από ευτυχία. Νιώθω τα τρυφερά πέταλα στις ρώγες των δαχτύλων. Είναι μια ανεπάντευτη χαρά της αφής. Μέσα στο χέρι μου μυρμιδίζει μια γλυκιά ανατριχίλα. Ανεβαίνει ως τη ράχη. Είναι σαν να πεταλουδίζουν πάνω στην επιδερμίδα τα ματόκλαδα μιας αγαπημένης γυναίκας. Φίλησα τις ρώγες των δαχτύλων μου. Είπα σιγά σιγά:

— Καληνύχτα... καληνύχτα και να 'σαι βλογημένη.

Γύρισα γρήγορα στ' αμπρί. Ας μπορούσα να κάμω μια μεγάλη φωταψία... Να κρεμάσω παντού σημαίες και στεφάνια! Άναψα στο λυχνάρι τέσσερα φιλίλια και τώρα πασχίζω να τη χωρέσω εδώ μέσα, μέσα σε μια τόσο μικρή γούβα, μια τόσο μεγάλη χαρά. Η ψυχή μου χορεύει σαν μεγάλη πεταλούδα. Χαμογελώ ξαπλωμένος ανάσκελα. Κάτι τραγουδάει μέσα μου. Τ' αφουκράζουμαι. Είναι ένα παιδιάστικο τραγούδι:

Φεγγαράκι μου λαμπρό...

Ερώτηση Β1

(α) Να επεξηγήσετε το νόημα της φράσης: «τούτο το λουλούδι, που μ' αυτό μου αποκαλύφθηκε απόψε ο Θεός». (μον.4)

(β) Ποιο είναι το γενικότερο μήνυμα που μεταδίδεται μέσα από το κείμενο « η μυστική παπαρούνα»; Να τεκμηριώσετε την άποψή σας αντλώντας δύο (2) στοιχεία από το πιο πάνω απόσπασμα. (μον.4)

(γ) Να προσδιορίσετε τον τύπο του αφηγητή και το ρηματικό πρόσωπο της αφήγησης στο πιο πάνω κείμενο και να επεξηγήσετε τη λειτουργία των επιλογών αυτών. (μον.4)

B2. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Μίλτος Σαχτούρης «Η Αποκριά»

Μακριά σ' έν' άλλο κόσμο γίνηκε αυτή
η αποκριά
το γαϊδουράκι γύριζε μες στους έρημους δρόμους
όπου δεν ανέπνεε κανείς
πεθαμένα παιδιά ανέβαιναν ολοένα στον ουρανό
κατέβαιναν μια στιγμή να πάρουν τους αετούς τους
που τους είχαν ξεχάσει

έπεφτε χιόνι
γυάλινος χαρτοπόλεμος
μάτωνε τις καρδιές
μια γυναίκα γονατισμένη
ανάστρεφε τα μάτια της σα νεκρή
μόνο περνούσαν φάλαγγες στρατιώτες εν δυο
εν δυο παγωμένα δόντια

Το βράδυ βγήκε το φεγγάρι
αποκριάτικο
γεμάτο μίσος
το δέσαν και το πέταξαν στη θάλασσα
μαχαιρωμένο
Μακριά σ' έν' άλλο κόσμο γίνηκε αυτή
η αποκριά.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Μίλτου Σαχτούρη Χριστούγεννα 1948

Σημαία
ακόμη
τα δόκανα στημένα στους δρόμους
τα μαγικά σύρματα
τα σταυρωτά
και τα σπύρτα καμένα
και πέφτει η οβίδα στη φάτνη
του μικρού Χριστού
το αίμα το αίμα το αίμα
εφιαλτικές γυναίκες
με τρυφερά κέρινα
χέρια
απεγνωσμένα
χαϊδεύουν
βόσκουν
στην παγωνιά
καταραμένα πρόβατα
με το σταυρό
στα χέρια

και το τουφέκι της πρωτοχρονιάς
το τόπι
ο σιδερόδρομος της λησμονιάς
το τόπι του θανάτου

1. Τα δόκανα: οι παγίδες

Ερώτηση Β2

(α) Να αναπτύξετε το κοινό θέμα των δύο πιο πάνω ποιημάτων. Τεκμηριώστε την απάντησή σας παραθέτοντας δύο (2) στοιχεία από το κάθε ποίημα. (μον. 6)

(β) Τα δύο ποιήματα ανήκουν στο κίνημα του μοντερνισμού. Να εντοπίσετε και να καταγράψετε δύο (2) κοινά χαρακτηριστικά της μοντέρνας ποίησης που διαφαίνονται στα συγκεκριμένα ποιήματα. (μον.4)

(γ) Να εντοπίσετε και να καταγράψετε ένα εκφραστικό μέσο από το ποίημα «Αποκρία» και ένα από το ποίημα «Χριστούγεννα 1948». (μον.4)

Β3. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ Άγγελος Τερζάκης, *Μενεξεδένια Πολιτεία*

I.

[...] Σήκωσε τα μάτια του και κοίταξε γύρω του. Στην αρχή άτολμα ,δειλά. Ύστερα σταθερώτερα, με τη θαρραλέα επίγνωση της αλήθειας. Μέσα του, μια σκέψη δροσερή, για πρώτη φορά ολότελα αγνή, γεννιόταν: << Και τί με νιάζει, είπε, τι θα νομίσει εκείνη ή τι θα νομίσουν οι άλλοι. Εδώ υπάρχει μια αλήθεια, και την αλήθεια αυτή μοναχός εγώ την είδα.>> Ένας εγωισμός καινούργιος, αγνός, όρθωνε τώρα τ' ανάστημά του. << Δεν είσαι μάρτυρας, ανόητε! είσαι δικαιοκρίτης. Να η αληθινή σου υπεροχή. Σα μάρτυρας, θα είσουν ο αδύναμος. Τώρα είσαι ο δυνατός ! >> [...]

[...] Το μεσημέρι είτανε ζεστό, όμως κάπου-κάπου, στις γωνιές των δρόμων, κάποιο αεράκι ανακουφιστικό φυσούσε. Στο νου του ήρθε το άλλο κείνο μεσημέρι, εκεί πέρα, στο Δαφνί. Το μεσημέρι και το δειλινό που τόσο αναπάντεχα είχανε χαράξει τα ορόσημά τους στη ζωή του. Βέβαια η αλλαγή τούτη από καιρό προετοιμαζότανε μέσα του, δίχως να την ομολογεί. Γιατί, η απόφαση να δέσει τη ζωή του με τη Σοφία, ωρίμασε στη ψυχή του σιγά-σιγά προστατευμένη από τη ζέστα της αγάπης. Όμως το απομεσήμερο εκείνο, ξεσκέπασε ολόξαφνα την καρποφορία που είχε πια συντελεστεί. [...]
(Κεφάλαιο Δέκατο Έκτο ,σσ. 197-198)

II.

[...] Μπαίνοντας από την πόρτα του δρόμου, βρισκόσουν σε μια μικρή αυλή με τριανταφυλλιούς τοίχους. Δεξιά η ξύλινη σκάλα, υπαίθρια και πλαγιασμένη στη μάντρα, ανέβαζε στο χαγιάτι που κάνει γωνιά αριστερά. Σ' αυτό έβλεπαν αραδιασμένες οι κάμαρες. Η μάντρα, στο πεζούλι της, είχε γλάστρες με πολυτρίχια. Η σκάλα, γαρουφαλλίες και πρασινάδες. Κάτω, στο ισόγειο, κάθονταν δυό οικογένειες, ένας εμπορομανάβης με τη γυναίκα του και τρία μωρά. Τα μωρά τριγύριζαν ξεβράκωτα όλη μέρα στην αυλή, πλατσουρίζοντας στα νερά και τυραννώντας τις διαβατάρικες γάτες. [...]
(Κεφάλαιο Δεύτερο, σ. 22)

III.

[...] Έσμιξε τα φρύδια της και τον κάρφωσε με την αγριωπή της ματιά. Στην αρχή, σαν είχε πρωτομάθει το δυστύχημα του, δείχτηκε άπειρα τρυφερή. Πάιρνοντάς του το κεφάλι στα μικρά της τα χέρια, του χαϊδευε τα μαλλιά και τον παρηγορούσε. Ύστερα, με τις ημέρες, έδειξε πώς, κατά την κρίση της, σώνει πια από μέρος του η αδυναμία, και πώς κάθε πράμα, ακόμα και το τραγικότερο, πρέπει νάχει τα όριά του. Παραξενεμένη, τον κοίταζε σωπαίνοντας, με την ερευνητική της τη ματιά. Σήμερα, αγανάχτησε:

- Έ ! δεν είσαι δα και κανένα παιδί. Ανατρίχιασε ξαφνιασμένος.
- Ναί... μα όσο νάναι, η μάννα ..., μουρμούρισε.
Έμειναν για ώρες βουβοί, αποφεύγοντας να κοιταχτούνε στα μάτια. Έπειτα λίγο προτού φύγει εκείνος, το μεσημέρι, τον ζύγωσε πάλι τρυφερή και του έβαλε το χέρι της στον ώμο.
- Όστε θα μείνεις μοναχός σου τώρα στο σπίτι, είπε.
- Όχι, θα το ξενοικιάσω, της αποκρίθηκε πασχίζοντας να κάνει τη φωνή του αδιάφορη.
- Και πού θα πάς;
- Σ' ένα δωμάτιο, οπουδήποτε....
Τα μάτια της άστραψαν.
- Άκουσε! Για φαντάσου, έκανε ύστερα, σα να μιλούσε στον εαυτό της.
- Τί;
- Ξέρεις; Λογάριαζα, τώρα που ο πατέρας αρρώστησε, κί' ο άλλος έφυγε.....
Κόμπιασε και χαμήλωσε το κεφάλι της με υπολογισμένη συστολή.
- Τι πράμα;
- Λογάριαζα νανοικιάσω την κάμαρα του Ορέστη....
- Την κοίταξε, σάσπισε και τραβήχτηκε πίσω ένα βήμα.
- Αέτσι;
- Μα θα ιδώ πάλι, έκαμε το κορίτσι ζωηρά και σήκωσε πεισματερά το κεφάλι.
Το μέτωπό της είχε γίνει κατακόκκινο.
Καθώς κατέβαινε τη σκάλα, γύρισε και της φώναξε:
- Άυριο Κυριακή, θα πάμε τη βόλτα μας;
- Αν θέλεις....., του αποκρίθηκε ψυχρά.[...]

(Κεφάλαιο Δέκατο Τέταρτο, σσ. 176-177)

Ερώτηση Β3.

(α) Σύμφωνα με τους μελετητές του μυθιστορήματος *Μενεξεδένια Πολιτεία*, ο Γιάννης Μαρούκης παρουσιάζει τη μεγαλύτερη εξέλιξη - αλλαγή στο μυθιστόρημα. Να τεκμηριώσετε την πιο πάνω θέση λαμβάνοντας υπόψη το απόσπασμα I αλλά και ολόκληρο το μυθιστόρημα. (μον.4)

(β) Με βάση τα αποσπάσματα II και III να εντοπίσετε δύο (2) αφηγηματικούς τρόπους και να εξηγήσετε τη λειτουργία τους. (μον.4)